

**EVC-kandidaten in het
EVC-traject houden
hun portfolio bij in een
hiervoor ingericht
digitaal platform**

De basis voor het EVC-assessment in de Bouw & Infra

■ **Claudia Klarenbeek**

C. Klarenbeek is EVC-adviseur bij Volandis.

E-mail: c.klarenbeek@volandis.nl

In 2016 ging Volandis de uitdaging aan om het EVC-traject zo vorm te geven dat het aansluit bij zowel de wensen en kwaliteitseisen van de examencommissies in het onderwijs als bij de doelgroep van de Bouw en Infra. Met de mogelijkheid om een formeel diploma te behalen op basis van in een EVC-procedure gevalideerde werkervaring. Voor een doelgroep die bestaat uit doeners, dagelijks buiten bezig met fysiek werk. Het grootste deel van de EVC-kandidaten heeft mbo-2 maar geen mbo-3 niveau of zijn opleiding in het verleden niet afgemaakt. De EVC-kandidaten zijn vaak visueel ingesteld. Volandis startte met de inventarisatie van eerdere ervaringen (meer dan 10 jaar ervaring) vanuit het EVC-traject binnen de Bouw en Infra om een goede basis te leggen voor een nieuw EVC-model.

Samenwerking met mbo-instellingen

Om hun werkervaring te laten valideren kunnen EVC-kandidaten zowel voor de arbeidsmarktroute als de onderwijsroute kiezen. In de onderwijsroute wordt door Volandis samengewerkt met verschillende mbo-instellingen (Da Vinci College, ROC van Twente, SOMA College en Deltion College). De ervaring van een kandidaat wordt beoordeeld door inhoudsasses-

soren. Als de ervaring gevalideerd wordt, kan dat leiden tot vrijstellingen van een onderwijsprogramma op weg naar een mbo-diploma. Hierbij kan de mbo-instelling de keuze maken de eerder verworven competenties zelf te valideren of dit te doen in samenwerking met een EVC-aanbieder. De betreffende school is verantwoordelijk voor de validering van eerder verworven competenties, het maatwerktraject en uiteindelijk diplomering. Volandis werkt in de arbeidsmarktroute met inhoudsassessoren en wordt de werkervaring van een kandidaat beoordeeld op basis van de onderwijsstandaard net als in de onderwijsroute. De ervaring van een EVC-kandidaat wordt dan beschreven in een ervaringscertificaat. Als er gewerkt wordt op een voor examencommissies betrouwbare wijze kan een kandidaat vanuit de arbeidsmarktroute toch een formeel diploma behalen.

Het opstellen van een portfolio is de start van het EVC-traject

Het EVC-traject Bouw en Infra begint met een intake. Hierin wordt zoveel mogelijk informatie over de kandidaat verzameld. Hiervoor worden vragenlijsten gebruikt, maar ook verklaringen van leidinggevend, uitvoerders, collega's en/of opdrachtgevers. Ook wordt er gevraagd bewijslast in de vorm van opdracht- of werkbonden en urenstaten aan te leveren. De EVC-kandidaten, aan het EVC-traject, houden hun ePortfolio bij in een hiervoor ingericht digitaal platform Remindo-EVC van

Paragin. Dat is een behoorlijke uitdaging voor de doelgroep. Toch is bewust gekozen voor een digitaal platform. Iedereen heeft tegenwoordig digitale hulpmiddelen zoals een tablet of een smartphone en het gebruik van robots in de bouw is in opmars. Het werken met een digitaal portfoliosysteem stimuleert de EVC-kandidaten ervaringen op te doen in de digitale wereld.

Verwachtingsmanagement aan het begin van het traject zorgt voor minder ruis gedurende het traject. Er wordt een Persoonlijk EVC Plan (PeP) gemaakt. Naast inhoudelijke vragen, worden ook de digitale skills, de levensfase van de deelnemer en de hoeveelheid tijd die de werkgever bereid is om te helpen meegenomen. Deze parameters zijn van belang om tot een succesvol resultaat te komen.

Na het bespreken van het PeP gaan de EVC-kandidaten aan de slag met het uitwerken van verdiepvragen over zijn werk. Hoe hoger het niveau van het EVC-traject, hoe minder hulp met verdiepvragen. Bij EVC-kandidaten met mbo-4 niveau gebruikt men de STAR-methode en geeft hij zelf aan hoe de bewijzen kunnen worden verzameld. Bij EVC-kandidaten met mbo-2 of mbo-3 niveau wordt dit meer begeleid en hebben dus meer hulpvragen bij het maken van hun verslag.

Ook de vorm van begeleiding wordt afgestemd op de EVC-kandidaat. Zo kan er gekozen worden voor wekelijks e-mailcontact met een opdracht, het zelfstandig vullen van het ePortfolio of extra begeleiding door een EVC-adviseur. Zorgen voor planning en vertrouwen zijn de belangrijkste taken van de begeleiders. Er is minimaal één keer per week contact met de deelnemer op een laagdrempelige manier bijvoorbeeld via een WhatsApp-bericht. De inhoudelijke beoordeling ligt niet bij de begeleider maar bij de inhoudsassessor. De stappen binnen EVC zijn zichtbaar gemaakt, voor de EVC-kandidaten en hun omgeving via een infographic, zie [\[dia/3059/19001562_infographic-evc_scherm.pdf\]\(https://www.volandis.nl/me-dia/3059/19001562_infographic-evc_scherm.pdf\)](https://www.volandis.nl/me-</p></div><div data-bbox=)

Wat heeft een examencommissie nodig om te verzilveren?

In samenwerking met de mbo-instellingen, de beleidsadviseur van de mbo-raad, de bedrijfstakgroep Techniek Gebouwde Omgeving en bureau STERK is gekeken op welke wijze de examencommissies van de mbo-instellingen ondersteund kunnen worden bij het beoordelen van werkervaring in de onderwijsroute dan wel bij het beoordelen van een EVC-traject uit de arbeidsmarktroute.

In het EVC-traject staan kwaliteit en vertrouwen centraal. De EVC-kandidaten zijn niet aanwezig geweest op de mbo-instelling en de examencommissie kent de EVC-kandidaten dus niet. Om alle EVC-kandidaten op een gelijke wijze te beoordelen, moet helder zijn vastgelegd aan welke eisen ze moeten voldoen. Hiervoor is een verantwoordingsdocument gemaakt. Ook is een aantal afspraken vastgelegd in een modelovereenkomst. Hierdoor hebben alle betrokken partijen duidelijkheid en inzicht in de bewijslast, en bovendien vertrouwen in het proces. Er wordt een gezamenlijke valideringscommissie aangesteld om de processtappen te valideren die gezet zijn in het EVC-traject. Deze commissie maakt hiervan een rapport van bevindingen. De examencommissie van de mbo-instelling neemt dit rapport vervolgens mee in haar verantwoording.

De opbouw van het verantwoordingsdocument

Het verantwoordingsdocument vormt een toelichting voor de mbo-instelling en de aanzet voor de onderbouwing van de inhoudsasses-sor. De basis voor het verantwoordingsdocument is het kwalificatiedossier. Hierin staan de kerntaken en de werkprocessen beschreven. In het verantwoordingsdocument zijn de werkprocessen zoveel mogelijk gekoppeld aan gedrag. Voor de herkenbaarheid zijn ook de onderliggende competenties van elk werkpro-

ces vermeld. Voor de EVC-kandidaten is dit gedrag vertaald in concrete opdrachten, zoals het maken van een verslag, een overzicht of een filmpje of het laten zien van handelingen. Hierbij is ernaar gestreefd om alles voor de EVC-kandidaten herkenbaar te laten zijn vanuit hun dagelijkse praktijk.

Voor een aantal gedragsfactoren is naar specifieke oplossingen gezocht. Bijvoorbeeld: “De deelnemer meldt tijdig onvolkomenheden aan gereedschappen aan zijn leidinggevende”. Denk bijvoorbeeld ook aan het gedrag van samenwerken en overleggen of instructies en procedures opvolgen. EVC-kandidaten in onze doelgroep denken snel: “Dit heb ik gedaan, of dit los ik zelf op, wat moet ik hierover opschrijven?” Dit zijn mooie onderdelen waarvoor de deelnemer een verklaring kan vragen aan zijn leidinggevende of uitvoerder.

Er is voor de beoordeling sprake van een instrumentenmix: verklaringen, verslagen, beeldmateriaal, opdrachtbonnen en urenstaten, overzicht van gebruikt en benodigd gereedschap, materieel en materialen en de cases. De inhoudsassessor kan tijdens een werkplekbezoek en een criteriumgericht interview de bekwaamheid controleren. Bij de onderwijsroute is een werkplekbezoek verplicht. Als de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden, kan gekozen worden voor een proeve van bekwaamheid. Het totaal is een mooie basis om de EVC-kandidaat te beoordelen op zijn bekwaamheid ook zonder dat er onderwijs is gevolgd. Men heeft het tenslotte in de praktijk geleerd, zonder kennis geen praktijk!

De verklaringen van de derden of opdrachtgever spelen een belangrijke rol. Er moet dan ook voldoende vertrouwen zijn dat deze verklaringen kloppen. Daarnaast moet duidelijk zijn dat het om een authentiek en objectief verslag gaat. Omdat het voor sommige EVC-kandidaten niet zo eenvoudig is om deze producten te verzamelen of de koppe-

De vorm van de begeleiding wordt afgestemd op de EVC-kandidaat

ling te maken met wat er gevraagd wordt en wat hij dagelijks doet, is ervoor gekozen om ook te werken met cases. De deelnemer krijgt een case voorgelegd, tijdens zijn criteriumgericht interview, die alleen goed opgelost kan worden als de deelnemer ervaring heeft of een soortgelijke situatie heeft meegemaakt. Het is hierdoor niet nodig om dagenlang EVC-kandidaten te observeren om overtuigd te zijn van hun kunnen.

Veel bewijslast komt dus vanuit de praktijk, maar in het kwalificatiedossier worden bij iedere kerntaak ook kennis en vaardigheden beschreven voor beginnende beroepsbeoefenaars. Dit onderdeel wordt vervolgens door de mbo-instelling opgepakt. Ook dit onderdeel wordt praktisch ingericht passend bij de EVC-kandidaten. Bijvoorbeeld door de EVC-kandidaat met de uitstroom tegelzetter te vragen

het A-blad op te zoeken en gericht vragen te stellen die hij in de praktijk kan tegenkomen. Zoals: “Met welke belastende factoren heb je te maken? Wat zijn de maximumgewichten voor handmatige verwerking? En welke hulpmiddelen, kan je volgens het A-blad inzetten voor het opperen?”.

In het verantwoordingsdocument is de standaard en het bewijs al beschreven. De inhoudsassessor geeft aan hoe de EVC-kandidaat het bewijs heeft laten zien en waarom. Hiermee is de beoordeling transparant en eenduidig. Elke inhoudsassessor moet tot dezelfde uitkomst komen bij het beoordelen van hetzelfde bewijs.

De inhoudsassessor is medeverantwoordelijk voor de inhoud van het verantwoordingsdocument. Door zijn expertise is de examencommissie verzekerd van een correcte en actuele inhoud. Aanpassingen of verbetering van het verantwoordingsdocument kan de inhoudsassessor zelf gebruiken bij zijn eigen ePortfolio dat hij bijhoudt als assessor. De inhouds-assessoren moeten zelf ook aantonen dat ze vakbekwaam zijn en over actuele kennis en

vaardigheden beschikken. Ook dat is belangrijke informatie voor de examencommissie en daarom vult de inhoudsassessor ook een ePortfolio

Wat betekent het voor assessoren in het kader van hun werkzaamheden in een EVC-traject?

De inhoudsassessor start de beoordeling met het doornemen van alle bewijslast. Hij kan gemakkelijk en snel het verantwoordingsdocument invullen doordat in het ePortfolio alle bewijslast al gekoppeld is aan het werkproces. Vervolgens maakt de inhoudsassessor een keuze welke processen hij wil zien tijdens het werkplekbezoek en welke cases hij wil bevragen tijdens het criteriumgericht interview.

Om ervoor te zorgen dat de inhoudsassessor de onderdelen op dezelfde wijze bevraagt als zijn collega inhoudsassessor in eenzelfde situatie is het verantwoordingsdocument belangrijk. Inhouds-assessoren worden getraind en geschoold voor het EVC-traject, er vindt intervisie plaats en er worden cases gedeeld. Hierdoor kunnen de inhouds-assessoren zorgen voor het verhogen van elkaars kwaliteit en inhoud.

EVC: Opbouw van het (e-)portfolio

	Werkgever	Bewijslast WG	Bewijslast WG	Zelf vragen WG	Zelf vragen WG	Zelf vragen WG
	Instructies	• Opdracht filmpjes • Opdracht foto's • Overzichten • Verslagen opdrachten	• Opdracht filmpjes • Opdracht foto's • Overzichten • Verslagen opdrachten	• Richting bewijslast		• Meedenken bewijslast
	Vragenlijst	• PEP • Start EVC werkgever • Start EVC werknemer • Verklaringen • Mijn taken	• PEP • Start EVC werkgever • Start EVC werknemer • Verklaringen • Mijn taken	• PEP • Mijn taken	• Plan van aanpak	• Ontwikkelplan
	Norm	Kwalificatiedossier	Kwalificatiedossier	Kwalificatiedossier	Leeruitkomsten	Competentiecatalogus
		MBO Niveau 2	MBO Niveau 3	MBO Niveau 4	HBO	Overige

Figuur 1. Verhouding tools vs niveaus

Waar zit nu het verschil voor de EVC-kandidaat op niveau 2/3 en 4?

Hoe hoger het niveau van de EVC-kandidaten, hoe minder tools er aan de deelnemer aangeboden worden. De opdrachten en vragenlijsten voor mbo-2 en mbo-3 niveau verschillen op het gebied van de complexiteit van het werk of het uitvoeren van werkprocessen. Voor EVC-kandidaten met mbo-2 en mbo-3 niveau vragen we meer aan de werkgever, terwijl EVC-kandidaten met mbo-4 niveau meer zelf moeten regelen. EVC-kandidaten met mbo-2 of mbo-3 niveau ervaren vaak een grote afstand tot kantoor. Een bouwplaatsmedewerker komt er bijvoorbeeld bijna nooit. Daardoor gaat het vaak moeizaam om de werkvoorbereider of de planner te vragen om bewijslijst. Voor deze EVC-kandidaten is het dus belangrijk dat er direct aan het begin van het traject overleg is met de leidinggevende. Mbo-4 EVC-kandidaten (binnen de Bouw en Infra UTA genoemd) kunnen vaak makkelijker bewijslast verzamelen omdat ze wel vaak op kantoor werken.

Het onderstaande schema geeft de verschillende eisen voor de verschillende niveaus weer (figuur 1).

Tot slot

De structuur van het EVC-traject is duidelijk en met de korte opdrachten overzichtelijk. Door dat vastgesteld is welke kennis en vaardigheden getoond moeten worden, zijn de eisen voor iedereen gelijk. Elke EVC-kandidaat (van dezelfde uitstroom) wordt langs dezelfde lat gemeten. De EVC-kandidaten kunnen op een praktische manier hun persoonlijke kennis en vaardigheden laten zien, terwijl het ervaringscertificaat toch dezelfde kwaliteit heeft.

Er is veel tijd gestoken in de ontwikkeling van dit systeem dat we nu in de praktijk toetsen. Daarbij wordt natuurlijk gekeken waar er nog verbeteringen nodig zijn. Belangrijk is dat de examencommissies vertrouwen hebben in het valideren van werkervaring op basis van een

We leren elke dag. Leren doen we op school (formeel leren) via cursussen/trainingen (non-formeel) en in het dagelijks leven en op de werkvloer (informeel leren).

De Arbeidsmarktroute is een route waarin werkervaring en daarmee het informeel leren aan de hand van een erkende standaard wordt gevalideerd. Dat wordt persoonsgebonden beschreven in een ervaringscertificaat. Met dat ervaringscertificaat kun je bij een werkgever aantonen welke competenties objectief zijn vastgesteld. Ook kun je dat inbrengen bij een onderwijsinstelling waarmee een EVC-aanbieder een ketenafpraak heeft en op grond waarvan een examencommissie komt tot het toekennen van vrijstellingen op weg naar het formele diploma.

In de onderwijsroute is het de bevoegdheid van de onderwijsinstelling om op basis van werkervaring vast te stellen voor welke delen van het onderwijs- en/of examenprogramma je vrijstelling kunt krijgen waardoor het opleidingsprogramma verkort wordt op weg naar het diploma.

onderwijsstandaard door inhoudsassessoren zonder dat de EVC-kandidaten onderwijs hebben gevolgd.

Met onze instrumenten sluiten we zoveel mogelijk aan op de dagelijkse werksituatie. We zijn er nog niet, maar we hopen samen met onze EVC-kandidaten te komen tot een manier waarop het vastleggen van kennis en ervaring geen uitdaging meer is, maar dagelijkse werkelijkheid wordt in de vorm van een digitaal Skillspaspoort. Waarbij de EVC-kandidaten trots zijn op het vakmanschap en de vakmannen worden gewaardeerd. ■